

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtnih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . 30, izven Avstrije t. 1.40 za tri mesece . . . 80, za pol leta . . . 1.50, za vse leto . . . 3.00. Na naročbe brez priložene naročilne se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmetnice in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so prosto poštnine.

„Edinost je moč!“

Pro domo.

Čestiti čitatelji nam menda ne bodo šteli v zlo, ako danes spregovorimo nekoliko besed o svoji lastni hiši — o listu „Edinost“. Skromen človek ne govori rad o samem sebi, boječ se, da ne bi se njegove besede tolmačile krivo; a tudi poštenemu listu se mora le gnusiti tista usiljiva reklama in samohvala, gledé katere se židovski časnikarji pravi mojstri. Naše nepremično menenje je to-le, da o vrednosti lista naj sodijo — čitatelji sami.

Vendar pa so trenutki v človeškem življenju, ko si človek pri vsej svoji skromnosti ne more kaj, da ne bi se spomnil tudi samega sebe in svojih vitalnih interesov.

Tak trenutek je prišel za nas danes, ob zvršetku prvega četrtnega, odkar smo pričeli izdajati list „Edinost“ v sedanjih pomnoženih oblikah. In mi mislimo, da nam je celó dolžnost govoriti jasno do svojih čitateljev, kajti naš list ni nikako privatno podjetje, ampak je narodno glasilo Tržaških Slovencev v pravem pomenu te besede. To trdeč se nečemo sklicevati v prvi vrsti na okolnost, da je naš list glasilo političnega društva „Edinost“ — tega pravga in poklicnega zastopnika našega življa —, ampak tudi na veliko zanimanje, katero so vsikdar kazali najiriji sloji ljudstva za razvoj in prospeh našega lista. Saj je sedanja oblika „Edinosti“ skoro izključljivo sad tega zanimanja: le v sled pritiska in prisiljenih prošnj, došlih iz širših mas tržaškega slovensstva, odločili smo se, prevzeti na svoje rame tako težko breme in s istim spojeno velikansko odgovornost.

Naravno je, mislimo, da vai tisti, ki se zanimajo za naš list in žele istemu vspelen razvoj; kateri vedo ceniti važnost tržaške postajanke za ves narod slovenski — dá, za vso državo; katerim je političko in národno obzorje toli razširjeno, da jim je jasno pred očmi, da brez utrjene periferije ni varnosti za vso telo in njega središče: da vai tisti žele vedeti, kako se je razvil naš list v prvem četrtnju in kakov da nam je izgled v bodočnost.

Tej želji moramo vstroči.

Najprvo nam je naglasiti kar brez ovinov, da v onih krogih, o katerih se trdi, da so s nami ne le v tesni zvezi, ampak da nam ukazujejo in dajejo navodila — kdo se ne spominja stereotipne fraze o „Narodovih“ tra-

bantih? — da v teh krogih, izvzemši par častnih izjem, nismo našli prav nikake podpore in zaslonbe, ni gmetne ni duševne. V tem pogledu varali smo se hudo, misleč, da sta dotične kroge vendar že prešinila duh vselovenske vasjemnosti in pravi smisel za potrebe in položaj celokupnega národa slovenskega. Na svojo žalost smo se prepričali, da je političko obzorje še marsikje jako tesno, in celó v takih krogih, kjer bi moralo biti najširje.

No, ta nepričakovano-žalostna prikazen nas ni oplašila. Pogumno smo nadaljevali za pričetno delo, v trdni nadi, da slovensko rodoljubje širših mas popravi zamudo onih, ki menijo, da slovenskemu národu se ni treba brigati za Tržaške Slovence. Nismo se nadejali zastoj: kakor nas je osupnila brezbriznost na oni strani, tako smo se od srca razveselili podpore, došle od tiste strani, kjer sicer ni toliko visokih politikov, zato pa temveč rodoljubov. Da: Med širšimi slojevi našli smo toliko podpore, da se smemo nadejati vspelnega razvoja našemu podjetju; a to le pod jednim pogojem, ako bodo sedanjí naši prijatelji in podporniki točno vršili svojo dolžnost na vse strani: točnim plačevanjem naročnine in priporočanjem mej prijatelji in znanci. Vemo in občutimo sami, da se oblika našega lista mnogim vidi še preskromna, ali dotičniki naj blagohotno pomislijo na slato pravilo: pričetni je s malim, ako hočemo, da dosežemo veliko. Ako nas bodo dosedanjí prijatelji in naročniki podpirali izdatno, ako bodo vršili svojo dolžnost do nas v vsakem pogledu, uverijo se kmalu, da bomo napredovali tudi mi po njih želji, ki je menda v popolnem soglasju s načrtom, katerega smo si napravili mi za bodočnost.

Ali to moramo zahtevati: točnost in red pri plačevanju naročnine. Ako ni tega, je vspelen razvoj nemogoč. Marsikomu se morda niti ne sanja, koliko število zahteva to naše, na videz preskromno podjetje. Tem bodi povedano, da naše potrebščine znašajo nad 200 gold. na teden. To ni šala — to so skrbí.

Prijatelji in rojaki toraj — vsem Vam, kojim je na srcu razvoj in napredek slovenskega življa v Trstu, vai Vam, ki pojmite važnost Tržaškega Slovensstva za bodočnost milega nam národa slovenskega, in posebnó Vam, ki ne prezirate okolnosti, da je naše glasilo tesno spojeno s probu-

janjem tužne naše slovenske Istre, in da je nam vsem sveta rodoljubna dolžnost, pomagati tem narodnim trpinom z besedo in dejanjem — vsem Vam velja naša prošnja ob zvršetku prvega četrtnega: ostanite nam zvesti podporniki, kakor hočemo ostati mi zvesti boritelji za pravice vsega národa slovenskega! Bog s nami vsemi! —

Pomisli o načrtu šolske postave za Trst in okolico.

(Konec.)

Med tem, ko drž. zakonodavstvo ustanovlja in določuje splošna in javna načela o pouku, veljavna za vso državo, baviti se je deželnemu zakonodavstvu s takimi naredbami, ki jih zahtevajo posebne šolske razmere in narodne razmere posamičnih dežel.

Deželno zakonodavstvo ne sme krčiti dotičnim narodnostim njihovih pravic, zajamčenih v členu 19. osnovne postave; deželno zakonodavstvo mora skrbeti za to, da se osnuje taka šolska postava, ki zagotavlja vsaki narodnosti svobodni razvoj in svobodno posluševanje lastnega jezika v cerkvi in šoli, in to povsod, kjer bivajo državljani različne narodnosti.

Da je pa v Tržaškem zaprtem mestu zastopan v obilnem številu živelj slovenskega prebivalstva, da je Tržaška okolica skoraj povsem slovenske narodnosti, tega menda vendar ne more nihče tajiti. To nam je javno pripoznal sam pokojni župan Bazzoni, ta bivši prvak napredne stranke italijanske in sicer v slovenskem trenutku, ko je zasel mesto župana, dasi je tudi ta mož smatral slovensko prebivalstvo gostom italijanske narodnosti.

Sploh pa se nam ni treba sklicevati na izjave in menjenja posamičnikov, kajti najviše sodišče je v različnih razsodbah opetovano potrdilo, da je smatrati za Trst in okolico slovenski jezik poleg italijanskega deželnim jezikom. „Trst in okolica — dejal je pri neki priliki jeden član mestnega zastopa — kar mrgolita slovenskih društev in zavodov, malo da nas ne poplavijo“. Strah, kiga kaže tukaj gospodujoča napredna stranka pri vsaki priliki pred razvojem slovenske narodnosti, je glasna svedočba, da smo tu in da živimo tu kot narod, in da imamo kot tak pravico do naobrazbe in do narodnega razvoja kakor nam je zagotovljena člen 19. znane osnovne postave.

Kaj čuda, ako zahtevamo, da se morajo vse šolske naredbe ozirati tudi na slovensko narodnost, da naj isto poštujemo in jej zagotove svobodni razvoj v šoli, kjer se nam vzgaja naša mladež, naša nada, naša prihodnost? In kako poročstvo nam podaja večkrat omenjeni načrt deželne šolske postave, da se bodo spoštovale slovenske šole v Trstu in okolici, da se ne bodo preganjali slovenski učitelji, da se ne bodo uplivalo na slovenske stariše pri vpisovanju otrok v slovensko šolo, da se jim ne bodo svetovalo zaradi gmetnih dobičkov vpisovati svoje otroke rajši v italijansko šolo?

Na vsa ta vprašanja molče določbe šolskega načrta kakor grob, in niti ne dotaknejo se narodnostnega vprašanja, ki je pa odločilno za vspelen napredek ali celó za obstanek naših slovenskih šol.

Okolica šteje 10 samostojnih slovenskih ljudskih šol, katere so več ali manj popolne. Kolikor je torej slovenskih ljudskih šol, toliko šolskih občin, in ravno toliko krajin šolskih svetov bi nam morala vsvariti pravična deželna šolska postava. Ti krajni šolski sveti pa naj bi nadzorovali in čuvali delovanje učiteljev in učencev, skrbeli za zboljšanje šolskih odnosov v vsakem pogledu in štiti svobodno vzgojo otrok v materinem svojem jeziku. To pa je možno le tedaj, ako pridejo v krajni šolski svet poštene, narodni zaupni mošje, kojim bi ne bila vzgoja otrok v slovenskem jeziku poslednja briga. Znano je menda v obče, da je pred leti tukajšnja visoka vlada predložila Tržaškemu dež. zboru neki načrt šolske postave, kateri je obsejal skoro iste določbe, kakoršne je vsprejel v letošnjem zasedanju Tržaški deželni zbor. Ta vladna predloga se je po obliki nekoliko razlikovala od letošnjega načrta, predloženega po deželnem odboru, ali po vsebini bila je svobodni narodni vzgoji naših slovenskih otrok ravno tako nevarna, kakor šolska postava, vsprejeta letos po deželnem zboru.

Vladna predloga ponujala nam je sicer krajne šolske svete, kateri naj bi nadzorovali v I. instanci dotične šole; ali kako poročstvo nam je bilo to za svobodno vzgojo slovenskih otrok in napredovanje slovenskih šol, ako je po drugi strani prepuščala imenovanje udov v krajni šolski svet skoro izključljivo mestnemu zboru, t. j. oni gospodovalni stranki, koja smatra našo slovensko šolo kakor nepotreben trn v peti?! Kake pojme imajo gospóda v mestnem zboru o slo-

— I. gospodu Frančišku boste pomagali, da dobi posestvo.

— Kaj jaz? odskoči kanonik za dva koraka.

— Vi, vi! Potrpite, da se Uršula preseli na Stobico. Od Batorja prejmete pogodbo, pokličite županijskega sodnika, katerega vam pozneje v pismu naznamim. Ko bo vse čisto, pride Tahi s četo svojih kanižkih konjиков v Zagreb, a z njim nekoliko prijateljev. Pod noč pojdite v Sosed. Uvedite ga, nihče se ne bo protivil. Tahi zasede grad, nabaše lombarde, zapre vrata, pa naj pride gospa Uršula, če so ji železna jabolka sladka. Pravda bo seveda, ali naj le teče; mejtem Heningovica lahko umre, hrvatski ban je zet Tahega, a Andrej Bator je kraljev sodnik.

Kanonik je molče stal pred Pallfyjem, kateri je ostro uprl oči vanj, dočim je upravitelj Jurij Vasesvetski nekoliko vzravnal glavo in motril sedaj brata, sedaj zopet Mihajla Pallfyja.

— Ne morem, deje naposled kanonik, posel je nevaren; nikakor ne morem. To bi bilo očitno kršenje pravice.

— Ne mislite vendar vedno na svoje suhe formule, zakriči Madjar in udari z nogo; vedite, da vas mogočni ljudje, za katere de-

PODLISTEK.

Ivanu Jenku.

Oko solse ni meni potočilo,
A tuga težka, ko jeseni megla,
Na srce bedno, dušo mi je legla,
Na Tvojo, ko pokleknil sem gomilo. —
Slovo si zgodaj dal blesteči nadi,
Zasnubil žalost, ljubil dom in vóde;
Ognil ljubezni se cvetoče gréde,
Znajoč, da v njej prevar gnezdi gadi.
Sam mračen, hodil pota si samotna,
Odprl resnicam v srce ti si vrata; —
Sovražil laž, s ponosom ljubil brata, —
Ki bila v mrak, usoda ga togotna!
Samoten stal, zarana, mlad osivil;
Na val begoč, po sreči nisi stezal;
Klevetnikom na aram očij odvezal,
Strun srčnih vošč, njim hrbta nisi krivil!
Ko si dovolj se zemskih bed nagledal,
Prihodnosti razbita bila Ti zavesa, —
Tedaj Tvoj genij Ti odprl nebasa; —
Kar tam si zrl, nam divno v sluh povedal...
Tedajci Vila, krasna, pogorkinja,
Prišla na vas je k Tebi v svitu lune,

Glasov nebeskih Ti podala strune,
V katerih žal, obup, in kosa izginja!

Jezeru v gori posem Tvoja je enaka:
Pogorja sneg, polje, na logu kočé,
Zrcalijo odine vrelci, reke se deroče,
V ljubezni domovinski brez oblaka...

Kot potniku hladoča senca prija,
Iz voj zamaknen tišji spov poslušaj,
Takiato nam srce se dviga, duša,
Ko Tvojih strun zazvoni poezija!

Posavskih si junakov peval boje,
Mladenko s pesmijo zatapljal v sanje;
Obajal spev nas Tvoj učen: Prorokovanje,
Zapel krasno: Zakaj da Mirko poje!

Odavetoval nakras cvetoč ob prti!
Saj žil brez cvetja si življenje bedno;
V napie na grob zaprosil željo jedno:
Bil domovini zvest je sin do smrti!

Dasi strohnél sedaj si v jami tesni,
Sreč nikdar Ti ne vahnó izvori:
Čuj, koderkoli sél belé se naših dvori,
Počuj navdušen se Tvoje pesni!

Na Tatro vzplaval duh Ti je gorato,
Od tam nam z bratom nosita pozdrave,
Pojoč na glas: Naprej zastava Slave,
Za častni, sinci, krest, svobodo zlato!
Spitigne v.

Kmetijski upor.

(8)

Zgodovinska povest šestnajstega veka.
Spisal Avgust Šenoa. Preložil I. P. Planinski.
(Dalje.)

— Beži mi s svojim slavonskim pravom, zamahne Madjar z roko, te nadloge se lahko iznebimo. A ban? Moj Bog! Kdo je ban? Knez Peter Erdödi. Mar ni prva žena banova bila Tahega kći? Kaj zato, če je umrla, in pa, da je potem ban vzel Fano Alapičevó; taš in zet sta si ostala prijatelja, debela prijatelja.

— Da, da, zamisli se kanonik, ali Heningovica ima na svoji strani podbana Ambroža Gregorjance, silnega človeka.

— Tega se najmanj bojimo. Ambrož je bil kastelan Nikole Zrinjskega. Nikola in ban Peter se ne gledata lepo, odkar je Nikolin sin pustil na cedilu banovo hčer, potemtakem Peter mrzi Ambroža, a mimo tega ne more ban podbana živega videti, odkar sta se zastran samoborskih mej hudo sprla. Ban bo na Tahega strani, Alapiči na banovi. No, ali vam je sedaj jasno, kanonik?

— Jasno, ali kaj je meni opraviti pri vsem tem?

venski vzgoji in o poklicu slovenskih šol, svedočij izjava jednega mestnih očetov, katerega pristevajo najzmernejšim elementom v tržaški zbornici. Ako bi mi trpeli — dejal je ta mož — da se nam vzgaja deca v tržaški okolici le v slovenskem materinem jeziku, potem bi si vzgajili „pravo divjčino“!

Pri takih nazorih ni čudo, ako se v slovenskih šolah po okolici zahteva od slovenskih otrok, da se učé laščine; med tem, ko je v italijanskih vzporednicah uveden slovenski jezik kot obligatni predmet le za slovenske otroke, ki obiskujejo italijansko šolo. Le za italijanske otroke torej velja določba XIX. člena osnovne postave, da se jim ni treba učiti slovenskega jezika, a za Slovence je vedno druga mera! — Pri takih razmerah je naravno, da je učiteljstvo več ali manj pod uplivom gospodujoče stranke, da je savirano njegovo vpešno delovanje v slovenski šoli, da je svobodna vzgoja naše dece v slovenskem materinem jeziku nemogoča!

Le pravičen šolski zakon, kateri bi v prvi vrsti povzročil meje tukajšnjim narodnostnim razmeram, odpravil bi toliko nereda in krivic, koje se godijo po šolah v tržaški okolici na kvar slovenske narodnosti. Deželni šolski zakon, da je pravičen, dati bi nam moral gledé na tukajšnje razmere poročstvo, da se bode spoštovala naša narodnost v šoli in pospeševala vsestranska naobrazba dece na čisti podlagi materinega jezika. — V to svrhu zahtevamo za naše slovenske šole posebne krajne šolske svete, sestavljene iz zaupnih mož naše narodnosti.

Zahtevamo poseben okrajni šolski svet za vse naše slovenske šole, nahajajoče se v mestu in okolici. V izbiranju osebja za okrajni šolski svet bodi nam pa kakovost istega porok za vestno izvrševanje šolskega zakona v II. inštanci. Ta naša zahteva ni, kakor bi kdo mislil, osamljena, temveč popolnoma upravičena glede na tukajšnje narodnostne razmere in odnošaje, ki se popolnoma prispodablja onim krajem dežele Češke, kjer biva prebivalstvo mešane narodnosti. V našem smislu se n. pr. glasi § 7. postave z dne 24. febru. varja 1873. št. 17, izdane za Češko, ki določuje, da se imata tam, kjer se nahajajo češke in nemške šole, ne da bi se moglo krajino omejiti šolsko okolico, ustanoviti poseben krajni šolski svet za češko, in poseben za nemško šolo. Občinski zastopniki, voljeni v dotično krajne šolske svete, morajo biti voljeni in pripadati k oni narodnosti, katero naj zastopa krajni šolski svet.

Jednako se glasi § 21 iste postave gledé okrajnega šolskega sveta, ki govori o šolskih okoliših različnega poučnega jezika, in o ustanovitvi šolskih okrajov po narodnosti. — Ako to velja na Češkem, kakaj naj bi ne veljalo tudi za Trst in okolico, kjer so narodnostne razmere skoro povsem jednake — ne, pardon! tukaj je slovenska narodnost razmeroma mnogobrojnejša zastopana, nego nemška na Češkem.

Le tedaj, ko se nam osnujejo krajni šolski sveti, sestavljeni iz naših zaupnih mož slovenske narodnosti, le tedaj, ko bode okrajni šolski svet sestavljen iz osebja, kojemu bode

late, ne pusté nikdar na cedilu. V imenu svojega gospodarja kneza Andreja Batorja vam dajem trdno vero, da se vam nič ne zgodi. Náte roko.

— Ali ni ta tista roka, katere je podpisala pogodba z Urúlo Henigovo? vpraša resno kanonik.

Pallfy srepo pogleda svedčenika, od jeze začne vihati brke in živahneje izpregovori: — Govorimo iskreno, kanonik. Clara pacta, boni amici. Ni me moj velemožni gospodar za šalo semkaj poslal. Njega trdna volja je, da se ta posel opravi, bodisi tako ali tako, pa če ne morete vi, dobi se morda drugi, na primer František Filipović, čigar vest ni z jeklom okovana. No, ker že poznam vašega brata Jurija, hotel sem vam izročiti ta posel. A zakaj? Naj le povem? Vaš brat ima polno otrok, ima ženo, govorimo iskreno, zapravljivo ženo.

— Vašo rojakinjo, zamrmra drhtečim glasom kanonik.

— Kaj zato, odgovori hladno Pallfy. Zadolžen je do vrh glave. Njegovi upniki se imenujejo knez Andrej Bator in František Tahli, baron Stettenberški. Glejte čudne slučaje! Jurij Vasvetški je torej živel ob milosti kraljevega sodnika, a ta milost je velika, morda celó prevelika. Moj gospodar je vzel

na srečo blagor naše slovenske dece in aboljanje slovenskih šol na podlagi materinega jezika, le tedaj nam bode dotična deželna šolska postava resnično in pravično poročstvo, da se naši narodnosti ne bodo krile pravice, zajamčene v členu XIX. osnovne postave. To se pa more zgoditi le tedaj, ako se organi, poklicani k šolskemu nadzorstvu, ločijo po narodnosti, kakor je to ustanovljeno v dež. šolski postavi za Češko. Mi se nadejamo torej, da osnova šolske postave, vprejeta v dež. sboru Tržaškem, ne zadobi Najvišjega potrdila. In ako vlada sopet kedaj stopi pred deželni zbor s kakim drugim načrtom, tedaj naj ista upošteva tudi našo narodno težnjo gledé na uredbo tukajšnjega šolstva.

Politiške vesti.

Znamenito odlikovanje. Z Dunaja brzojavljajo, da je predsednik francoske republike, Carnot, ukazal frac. odposlancu na Dunaju, da se v njegovem imenu zahvali Nj. Vel. cesarju na visokem odlikovanju.

Štrajk v Dunajskih plinarnah. Razni pomočni delavci v plinarnah so se hudo opekli, ker niso vajeni delu. Štrajkujoči delavci sborovali so včeraj in sklenili so, da se vrnejo na delo, ako plinarne sprejmejo sopet vse odpuščene delavce, v prvi vrsti Oa vodjo štrajkujočih, Nebla.

Košutovo truplo v Budimpešti. V nadaljevanje našega poročila v današnji s jutranji števec omenimo, da je železniška uprava stavila na postaji v Čakarturnu Košutovi očitelji na raspolaganje črno preprečen salonski voz, v kateri so posedli Košutovi sinovi. Ko je vlak prišel do ogrske meje, izstopil je pokojnikov najstarejši sin, Fran Košut, in poljubivši rob najbližje ogrske trobojnice, vzkliknil je: „Poljubljam prvo tribojnico, katero vidim vihrati na svoji zemlji!“ Obrnivši se zatem k poslancu Polonyju, rekel je: „Sedaj želim iskreno, da bi v prišlo te kratke končali vsi strankarski prepiri“. Na postajo v Budimpešti došel je vlak ob 3. uri p.p. Na postaji je okolo več tisoč ljudi. Vlak je vprejela deputacija mestnega sveta; mestni svetovalci vzdignili so krsto, ter jo položili na mrtvaški voz. Deleg. Markus izročil je Košutovo truplo podžupanu Gerlociju, kateri se je zahvalil pokojnikovim očitelji, ker je dovolila, da se Košutovi ostanki prenesejo v Budimpešto. Sprevod se je zatem pomikal do narodnega muzeja; trakove ob krsti držali so predsedniki raznih parlamentarnih klubov. Krsto so položili na pripravljen mrtvaški oder. Krsti s ostanki Košutove soproge in hčere ostali sti na kolo dvor. Mir se ni kalil.

Madžarska lojalnost. Dne 28. t. m. sborovali so v Budimpešti rezervni in nedejanske službujoči domobranski častniki, da se posvetujejo o udeležitvi pri Košutovem pogrebu. Kakor smo bili že sporočili, prepovedal je namreč vojni zapovednik princ Lobkovic rezervnim častnikom udeležitev, a „patrijotiški“ madžarski častniki sklenili so, iti k pogrebu kljub tej prepovedi, in ker že

vašega brata za sosedskega upravitelja; mastna krava je to, ali vaš brat ni samo molzel krave in záse ohranil boljše mleko, on jo je izmolzel do krvi — on je varal svojega gospodarja.

Kanonik vzdrhti, a zgrbljeni mu brat omahne še bolje in obupno zajede.

— Da, varal, ponavlja arditó Madžar. To vemo mi iz pisem gospe Urúle, kako je kradel, vemo celó še več. Njega tovariši so ga izdali in so pripravljani pričati sop njegaj. Vi, domine admodum reverende, ljubite svojega brata, ljubite njega deca, zánje vam bije sree; to predobro vemo. Pa pomislite, kaj bi bilo z njim, umislite se v vas bedo, vas nadlog, vas sramoto, katere ga stre, ako kraljevi sodnik samo migne. Njega posestvo se proda, otroci mu bodo ne srečni, a ime plemenitaša bo pribito na sramotišči. Ali hočete, admodum reverende domine, da vam bo grb pred svetom pomazan z blatom, more li vaše sree preboleti jok ubogih otrok? — Pallfy je položil roke križem in se je naslajal na zadregi kanonika, kateri je stal nem in upiraje pogled v tla pred njim; naposled zaspeče svedčenik:

— Vi, gospod Pallfy, ste krvolok, ki nima sree.

(Dalje prih.)

ne smeje pokazati se v vojaški opravi, da pridejo v civilni, na katero pa pripnejo neko znamenje, po kojem naj bi se jih spoznalo. Naravno je, da so vojaški krogi jako razburjeni valed tega sklepa. Govori se pa, da so napravili ti „patrijotiški“ častniki „račun brez krčmarja“, kajti brčkone bodo morali na dan pogreba valed višjega povelja sedeti vsi v Budimpešti navzdol rezervni in drugi neaktivni častniki lepo v vojašnicah, namesto da demonstrirajo o pogrebu toli „zaslužnega“ revolucionarja. — Višji vojaški krogi nadejali so se sicer, da bodo vendar častniki (četudi so v rezervi) takó pametni, da bodo razumeli, kakó bi smel „proslavljati“ vojak, ki je prisegel neomahljivo svestobo svojem cesarju-kralju, revolucionarja, kateri je proglasil Hababursko rodbino ob prestol, — toda varali so se. Madžari so v deliriju in Košut jim je nad vse; Košut je ona „bliščeča“ svezda nad madžarskim globom, katere naj bi otemnila hababursko krono in postavila daleč daleč v osadje dolžnosti vernih državljanov. Kakor se spozna ptiča po perju, tako spoznamo Madžare po njih — „lojalnosti“.

Srbija. Včerašnja poročila iz Belegagrada javljajo, da je ministerski predsednik Simić vprejel dne 29. t. m. v Belegradu navzoče diplomate.

Črnogora in Turčija. Iz Četinjav javljajo včeraj, da so se ob meji sopet sprijeli Črnogorci z Albanci. Več oseb je ubitih in ranjenih.

Ustaja na Romunskem? Poročila iz Bukarešta javljajo, da je splošna nezadovoljnost med seljaki na Romunskem priklopila že do odprte ustaje. Liberalna narodna stranka da podpira na skrivnem to gibanje. Ista stranka sborovala je v Bukareštu na Velikonočno nedeljo. Razni poslanci napadali so vlado v reskih govorih, poslanec Dobrescu pa je kar naravnost izjavil, da mora pasti vlada, ako se hoče pomagati bédnemu ljudstvu. Posl. Epurescu napadal je v svojem govoru celó kralja. Rekel je, da je sedaj vladajoča konservativna stranka podrepnica kralj. dvora; za sedanje odnošaje da je odgovoren jedino le kralj. Sedanje konservativne ministre da je treba pregnati in jih staviti na satošno klop. Ta drzni govor odobril je sbor z velikim navdušenjem. Konečno govoril je nek odposlanec kmetov, kateri je spominjal v svojem govoru na vašno vlogo, ki so jo igrali kmetje o raznih revolucijah na Romunskem. — Ministerstvo je valed tega gibanja seveda v jako resnobnem, celó nevarnem položaju.

Italija. Iz Rima javljajo, da nameruje vlada storiti potrebne korake, da zajamči mir in red dné 1. maja. Vsem prefektom ukazalo se je, da sporočijo v prvi polovici aprila meseca o odnošajih v dotičnih pokrajinah. — V kratkem vrne se v Rim general Heusch, da poroča vladi o odnošajih v Lunigiani. Iz tega poročila hoče vlada še-le posneti, da-li bi odpravila izjemno stanje v Lunigiani (Massa-Carrara) ali ne.

Različne vesti.

Ces. namestnik vitez Rinaldini vrnil se je sinoč iz Opatije v Trst.

Naučni minister Madejski je včeraj obiskal srednje šole v Gorici. Izborni govor poslanca dr. Gregorčiča je morda vendar nekoliko pomagal, da se sedaj tudi merodajni krogi nekoliko sanirajo za primorsko šolstvo. „Piccolor“ goriški dopisnik je priporočal ministru, predno je došel v Gorico, da si dobro ogleda srednje šole, da vidi, kako živo potreben je v Gorici italijanski gimnazij. Tem potrebnjej bi pa bile v Gorici slovenske paralelke, na katere so menda posabili slovenski Hohenwartovci, zadovoljivši se s obljubo, da se sopet ustanovi gimnazij v Kranju ter da se preštudira, ali ne bi kazalo osnovati slovenske paralelke tudi v Celju. Nedavno se je naučni minister pomudil tudi v Trstu ter si ogledal nekatere tukajšnje šole — gotovo le nemške in laške, kajti 20.000 mestnih Slovencev še vedno zastoni prosí za jedno slovensko ljudsko šolo v mestu. No, pregledovanja bi ministru ne manjkalo na Primorskem, ako bi se tu mudil dlje časa. Priti bi moral do prepričanja, da se na Primorskem v šolskem pogledu deli pravica pred vsem Nemcem-naseljencem in potem pa Lahom, manjšini v deželi; Slovenci, ti zvesti državljani,

ki sestavljajo večino v deželi, se pa zapostavljajo ter silijo v tuje šole.

Novi nadškof Zagrebški dr. Juraj Posilović se je rodil dne 24. aprila 1834 v trdnjavi Ivanić in je sin revnih starišev. Po ustanovitvi Fran Josipovega vsuodilščnega predaval je na tem zavodu cerkveno pravo in biblijske vede. Leta 1876. je bil imenovan škofom v Senju Zagrebški listi pozdravljajo iskreno novega nadškofa, veseleč se, da nasede Zagrebško stolico pristen sin naroda hrvatskega. Po dolgem boju je vendar podlega madžarska vlada ob tem sila važnem vprašanju.

Znane laške društvo „Banco operario“ že davno peša, menda sbok slabega gospodarstva. To društvo se je porodilo iz delavskega stanu in z namenom, pomagati delavcu in malemu obrtniku v slučaju potrebe ter ga vaditi v varčevanju. Kmalu je pa prešlo v roke znanih tržaških demagogov in kričadev, kateri so iz zgolj gospodarskega društva hoteli napraviti mučno lahonsko posadko. Društvo je s prva vedno naraščalo ter doseglo lepo število 7000 zadružnikov. Razširilo je svoje delovanje skoraj po vsem mestu ter odprlo več konsumnih skladišč. Ali temu napredovanju ni bilo dolgega obzanka. Gospodja so računali se številkami, realnosti pa ali niso videli ali je niso hoteli poštovati. Tako je prišlo do skorajšnjega poloma; le nekoliko „srčnejših“ se je sbralo, kateri so sklenili društvu pomagati sopet na noge. Ali tudi tem se menda ni sponeslo, kajti še dva dni bobnajo in vabijo na občni sbor, ne da bi mogli zbrati zadostno število udeležencev. Škoda le, da je pri tem društvu bilo vpisanih tudi mnogo slovenskih delavcem, katere so privabili v svoj krog s bogatimi obljubami. To bi jim pač moralo odpreti oči, da uvidijo, da so vendar domača, čeprav skromno delujoča društva najboljša in najsigurnejša.

Društvo slovenskih apostoljnov za dobrohotne namene. — Krokariji so Senožetški nabrali v drušbi veselje — V vasi pod Nanosom svoto kron sedem in vinarjev dvajset. — Slava svednim naj krokarjem klije, in Bog jih podivi!

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Makeo na biljardu 1 krono.

Za podružnico „Družbe sv. Cirila in Metoda“ na Groti se je nabralo „pri Pepotu“ v Bazovici dne 19. t. m. 3 gold. 23 nvč. — Ista svota se prišteje pokroviteljini Berkovljanske župnije. — Pri sekanju piruhov nabralo se je v „Društveni krčmi“ v Rojanu 340 stotink; preostanek pri igri na kroglice 20 stotink.

Za spomenik pok. Ivana Sluga, učitelja na Tatrach, darovali so nadalje: A. Bunc, F. Jereb vsaki po 1 gold., J. Strinar, A. Metlika, M. Žagar, I. Sušek vsaki po 50 nvč., A. Maslu 70 nvč., I. Andrejašič 20 nvč., A. Furlan 10 nvč.

Nabiralni odbor v Podgradu.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“, registrovana sadruga z omejenim poročstvom, ima jutri, (v nedeljo 1. aprila) svoj II. redui občni sbor v prostorih „Del. podp. društva“ Via Molin piccolo št. 1. — Ta naš denarni zavod napreduje letes še bolj, nego v minolem letu. V prvih treh mesecih tekočega leta je imela posojilnica do 52.000 gold. denarnega prometa. — Od zanimanja našega občinstva in naših veljakov je pa savišen še večji razvoj tega našega zavoda. — Na delo toraj!

Iz Sezane se nam piše: Danes mi je poročiti o blagem činu poznanega našega dobrotnika, gosp. Oskarja Polleya, c. kr. obrtnega nadzornika. Minolo leto sem bil provzel na dražbi kopanje občinskega vodnjaka. Toda opekeli sem se bil hudo. Ker je bilo na prostoru, namenjenem za vodnjak, popred napajališče za živino, sodili smo, da ne bodo trda tla. V resnici pa je bila pod ilovico živa skala, siv kraški kamen, tako, da je delo napredovalo le počasi in z velikim trudom in mi je bila gotova velika izguba. Kar pride k meni nekega dne — ko je bilo delo že dovršeno — nekdo ter mi pove, da dobiva jaz in moj družbenik 100 gld. podpore od neke strani. Jaz sem seveda na to debelo pogledal dotičnika; a čez par dni ava bila res poklicana k preblagoroduemu gosp. Osk. Polleyu, kateri je nama izročil označeno svoto. Nekaj je dal sam, nekaj pa je nabral pri dobrih ljudeh, kakor n. pr. pri g. vitezu Skaramanga. Gospodu nadzorniku pa iskram tu na javnem mestu svojo zahvalo

na njegovem blagov in sloveljubnem žinu.
Bog povrni! M. Ž.

Proti pomanjkanju vode. Ker trpi prebivalstvo na Krasu vsako leto na pomanjkanju vode, kteri se mora za ljudij in živino dovažati celó po več milij daleč, sklenil je dež. zbor Kranjski po dolgih razpravah, da pomaga tej skrajni potrebi, dovolivši podporo za zgradbeno vodovoda in vodnjakov na Krasu. Zanjeno naročilo se je dež. odboru, da prosi tudi vladne podpore za to velikansko podjetje. Kakor poročajo iz Ljubljane, došla je te dni naredba poljedelskega ministerstva, s katero isto dovoljuje za tekoče leto v gor. omenjeni namen državne podpore v znesku 8600 gld. in sicer za vodovod v Šmihelju 2000 gld., v Knežaku 1850 gld., v Strmici 830 gld., na Razdrtem 800 gld. in v Neverkih 120 gld.; nadalje za zgradnjo vodnjakov v Trnovem, Zagorju, Orehku in Zaganu po 500 gld., za zgradnjo vodnjaka v Hruševju 400 gld. in v Landolu ter Brinjah po 300 gld. To pa je le početak temeljite pomoči; seveda bo treba mnogo denarja, da se vsaj deloma odpomore primanjkljaju vode na Krasu.

Iz Dekanske občine se nam piše: Pred nekaj tedni imeli smo v Dekani občinsko sejo, v kateri smo razpravljali, ali in koliko naj bi tudi naša občina jamčila za železnico, katera se ima graditi iz Trsta v Poreč in dalje. Te seje se je udeležil tudi blagorodni gospod okrajni glavar iz Kopra. — Odkritosrečno povem, da kolikor nas je bilo občinskih odbornikov, nobeden ni bil poprej poučen o tej stvari. Res je, da sta se udeležila glavnih posvetovanj o tej stvari v Poreču in Bujah naš gospod nadšupan in še eden obč. odbornik, pa valio vsemu temu nista nam mogla stvar pojasniti, kakó in kaj.

V omenjeni seji se je brez vseh pojasnil kar zahtevalo od nas, da naj jamčimo. No in mi, kateri v resnici želimo in pričakujemo železnice, glasovali smo za garancijo, čeravno nismo vedeli in še sedaj ne vemo, po koliko odstotkov in za koliko let. —

Naša občina deli vsako leto med ubohe precejšnje svote, katero dobiva od konfraterno.

Seveda se mora vsak ubohec izkazati s ubožnim listom, katerega mu je izdal farni urad. To se zahteva posebno od župljanov iz Predloke, Kubeda, sv. Antona in Tinjana. Le Dekani dela izjemo. Tu ne trebajo ubožni nikakoršnega ubožnega lista. Zatò se je priložilo, da so bili od konfraterno obdarovani taki „ubožci“, ki plačujejo po 3 in 4 gol. direktnega davka. Obdarovani pa niso bili taki, ki nimajo ni koliko, kamor bi glavo položili, in jim moramo mi preskrbeti vsakdanji kruh, posteljo in obleko.

To menda ni pravilno.

Iz dekanke občine se nam piše: Včeraj, na velikonočni ponedeljek popoldne podal sem se po svoji stari navadi na božjo pot v Emavo proti Dekanom. — Prišel do mlina gosp. Ivana Mahniča ob reki Rižani, zagledam prekrasen prizor. Tu vam je bilo sbrana nebrojna ljudstva iz vsa okolice. Opazil sem: Pobešane in Česerane, Antončane in Rižane, Tinjance in Dekance i.t.d. Premisljujem, kaj bi to pomenilo; morda je to kak tabor, ali kaj? Približam se in ališim od znancev, da so vsi ti ljudje prišli v Emavo, t. j. k osmici gosp. Ivana Mahniča. Komaj prisedem, že zaslišim naš stari „Naprej zastava Slave!“, katerega je zazviral ondú zbrana dekanaka greda navdušeno in precisno, kakor po navadi. Za hip potem sadoni s drugega brega Rižane, kjer so bili sbrani Pobešani in Česerani iz sto grl:

„Živi, živi duh slovenski!“

Po dolinah se glas,

„Živi, živi duh slovenski!“

„In naš Spindlč hrvatski!“

(pa ariji „nella patria di . . .“). Seveda hitro priskočim in poprašam, kdo je to složil, a odgovori se mi, da je to že znana pesem po vsej Koperščini. Čez nekoliko trenutkov se pesem nadaljuje in zaslišal sem drugo kitico:

„Po Primorskem, po Tržaškem

Se slovensko govori

Po Primorskem, po Tržaškem,

Se slovenski govori.“

Živi, živi. . . itd.

Glejte ga, narodnega pesnika, mislel sem sil Ko zopet prisedem k svoji družbi, začujem:

„Pojmo pjesmu, hčerka slavim!“ ozrem se in vidim pri dolgi mizi zbrani močni pevski zbor od Sv. Antona. Na dru-

gi strani so jim pa odgovarjali Dekani elegično-veličastno:

„Gje slobode sad su dani,

Što jih Hrvat cijenit zna,

Gje li Zrinjski-Frakopani,

Gdje su ona lava dva . . .“

To vam je bilo navdušenja in radosti! Pričel sem se, da je slovenska pesem prešla že v kri in meso našega naroda in da je na izruje nikdar več najkrutejša sila. . . — Mladina se je začela vrteti, mi smo pa obseleli pri kozarci izvrstnega refoska, katerega nam je za ta dan preskrbel gostoljubni gospod Iv. Mahnič. Veselje trajalo je še dalje v pozno noč. Bila je to v resnici prava ljudska veselica, pravi raj pod lipo pri dragih Ziljanjih. Pri tej priliki opazilo se je opetovano, kakó splošno priljubljen je gospod Ivan Mahnič po vsej občini. Pa kaj bi ne! Saj je on pravi dobrotnik tukajšnjega ljudstva, katero ga tudi ljubi in spoštuje kakor svojega pravega očeta. Razšli smo se s željo in nado, da se še večkrat enidemo v tem kraju v takem veselju in radosti.

Popotnik.

Iz Gorjanskega se nam piše: Od neke strani izvedeli smo Gorjanci že v jeseni, da se naša jednorazredna šola vendar enkrat po tolikih prošnjah razširi v dvorazrednico, katera si želimo in prosimo že toliko let. Najbolj kaže se ta potreba tri leta sem, kar so k naši šoli pridružili še otroke iz Ivanjegrada in Zagorja. Seveda, mirni smo in zato dotične oblastniše rajši vstresajo željam drugih občin, čeprav nimajo take potrebe. Povedati treba, da je v šolanih v to šolo letos 198 otrok, tako mi je povedal g. učitelj. — Te dni začel se je širiti pa nov glas, da bodemo morali še čakati, da se vstresže naši po državnem zakonu opravičeni želji. (Najbrž ne dela zakon izjeme za Gorjansko.) Prosimo gospode pri okrajnem in deželnem šolskem svetu, naj se prepričajo o naši poštenosti zahtevi ter pravično podelijo nam, kar namu gre. Težava je sedaj za enega učitelja, za otroke pa silna gneča, zdravju in napredku škodljiva. — 8 kratka: položaj te šole je proti cesarski postavi!

Izneverjenje pri tržaški trgovinski banki je povod dolgim člankom in razmatranjem po tržaških časopisih. Pregledali so natančno vso blagajno ter našli, da je oteleparil blagajnik Contento banko za 63,284 gld. 24 kr. potem pa popihnil v deželo poštenjakov, v Italijo ter od tam — Bog ve kam, kajti o njem do danes ni še sledu. Časa je imel dovolj tri cele dni, kajti aleparstvu so prišli na sled stoprav v sredo, dočim je ptiček pobegnil že v soboto — v Genovo na velikonočno počitnice. To aleparstvo je tržaške krivonose zelo poparilo in znošilo se s tem, da so na borzi delnice padle za celih 16 gld. Kakor se misli, pokrije se ukradena svota s rezervnim zakladom banke.

Od sv. Ivana se nam poroča: Velikonočni ponedeljek bila je pri nas v dvorani „Bratnega društva“ predstava umetnikov skrivnih ved gg. Caldi-jev. Ne moremo si kaj, da bi ju ne pohvalili za resnično lepi večer. Gosp. Caldi (sin) je v lepi popovedi umlji hrvatsini predaval res izvrstno. Posebno je ugajala občinstvu igra s pomarančo, jajcem in orehom kakor tudi ona s solčnikom in urami. Mnogo smehtu je provzročila šala s srebrnjaki. Po vsaki točki bil je g. Caldi burno pohvaljen. Žal da ni bilo toliko občinstva, kakor sta ga umetnika zaslužila. V nedeljo ob 7. večer je druga predstava, pri kateri bodemo imeli priliko občudovati spretnost g. Caldi-jeve očet, o katerem so ljubljanski in zagrebški listi polni hvale. Domačini, ki ne greste na kako slovensko veselico, nikar ne zamudite te prilike!

Železniška proga Tržič - Červinjan se odpre prometu, kakor poročajo iz Gorice, dne 20. prih. maja. Glavna dela so že vsa dovršena.

Pollojško. Včeraj o mraku prišli so trije vinjeni, oboroženi finančni stražniki pred gostilno „Marienburg“ pod Katinaro. Ker je ista gostilna odprta le ob nedeljah in praznikih, odkar je bil nedavno požar v poslopiju, trkali so finančni stražniki s puškami na vrata, zahtevajoč vina. Gostilničar se je oglašil raz okno v I. nadstropju, da nima vina, a ker se stražniki niso hoteli pomiriti, pokazal jim je revolver. Na to so udrli stražniki pri zadnjih vratih v hišo, vzeli gostilničarju revolver in prestrašenega gostilničarja apra-

vilna prosto, češ, da ga odpeljejo v zapor. Ko so ga vodili po ulici Sette Fontane, zasliši tam stoječi polic. stražnik strel, in prihitevši drugi polic. stražniki konstatovali so, da se je sprožil gostilničarjev revolver, katerega je nosil jeden finančni stražarjev. Pol. stražarji so spremili vso družbo na policijo, kjer so, doznavši vso stvar, takoj izpustili gostilničarja, a finančne stražnike pridržali so v zaporu. Isti bodo morali odgovarjati zaradi nevarnega pretenja, poleg tega pa izgubé še službo. — Ernest Schroepel, katerega so zaprli, ko se je vrnil od izleta v Koper, kakor smo sporočili v današnjem zjutranjem izdanju, priznal je, da je ukradel v Hamburgu nekemu gostilničarju, pri katerem je ubiral glasovir, 583 marek in dve srebrni uri. — Avgust D., stanujoč v I. nadstr. hiše št. 16 v ulici Cattedrale, prenočil je sinoč v svojem stanovanju neznanega človeka. Ko se je gost poslovil zjutraj, opazil je dobrosrčni D., da je z nevhvaležnežem zginilo raznega oblačila, vrednega 20 gld. in 5 gld. 70 nč. v gotovem denarju.

Sodnijsko. 31letni izvošček Anton Minussi iz Tržiča, stanujoč v Trstu, dobil je včeraj 4 mesece ječe zaradi hudodelstva javnega nasilstva in zaradi žaljenja javnih stražarjev. — 23letni brezposelni Anton Fiamin iz Veprimca pri Voloskem, obsojen je bil včeraj zaradi javnega nasilstva in postopanja na 7 mesečno ječo.

Umor. Po noči od 26. na 27. t. m. umorili so pred Josip Palikovo gostilno v Vel. Žabljah (okraj Ajdovščina) kmeta Antona Palika. Na umorjenem našli so razne rane na glavi in štiri rane na preih, provzročene z noži. Umorjeni bil je večer prej v isti gostilni o plesni zabavi reditelj, po nalogu občinskega svetovalec. O tej priliki sprli se je s 5 mladenči iz bližnje vasi Plače. Iste mladeniče zaprli so orožniki, ker so na sumu, da so umorili Palika in res so isti deloma že priznali svoje hudodelstvo. Umorjeni zapustil je vdovo s sedmero otrok.

Lepi poslanci. Poslanca Hadjiegakis in Ghianousis v poslanski zbornici Grški sta izvestno praktična moža, katera umeta plodonosno uporabljati proste urice, ko jima ni treba vrstiti težkih poslaniških dolžnosti. Imenovana dva poslancu bavila sta se namreč, ko ni sboroval parlament, s „poštenim“ rokodelstvom — roparstva. Zaporovedovala sta kar trem roparskim četam hkratu. Slednjič je pa sodišče izvedelo o podvzetnosti teh dveh poslancev ter ju dejalo pod ključ. V njiju stanovanjih so našli mnoga ubragljenih stvari in — zalogo orožja! Dotičnih volilcev, ki so taka moža izvolili svojima zastopnikoma, pač ne zavidamo.

Kolonizacija vatočne Sibirijske. „Pester Lloyd“ javljajo iz Odese, da ruska vlada povečujeje kolikor le more naseljevanje v vatočni Sibiriji: To dni izselilo se je 700 kmetov iz gubernije Črnigovske v vat. Sibirijo, ker obljublja vlada izseljencem brezplačno zemljišče in potem mnogo olajšev.

Svetovna raztava v Carjemgradu vresniči se vendar le. Priprave za zgradenje potrebnih poslopij so skoraj končane. Razstava bo ob Bosporu med predmestjima Pera in Chichli. Temeljni kamen položi se takoj po turških Beiramskih praznikih, kakor smo bili to že sporočili nedavno. Vrhovno vodstvo gradnje poverjeno je italijanskemu arhitektu Aroncu iz Mesine (Sicilija).

Žalolgra v tiskarni. V Lodi je umrl neki stavec jako žalostnim načinom. Mej rokopaši, katere naj bi bil stavil, je bila tudi vest, da je njegov lastni sin zaprt radi tatvine. Ko je nesrečni oče prečital to vest, zadela ga je kap in zgrudil se je mrtev na tla.

1100 milijonarjev. V New Yorku in Brooklynu živi sedaj 1100 milijonarjev. 120 od teh „revetev“ ima 100,000,000 dohodkov na leto.

Književnost.

„Kašipot“ po pokneženi grofovini goriško-gradičanski. I. letnik. Uredil in izdal Andrej Gabršček. V Gorici. 1894. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček. Cena 1 gld., po pošti 10 nč. več. Str. 123 v vel. 8°. — S tem ukusno tiskanim in lepo urejenim „Kašipotom“ obogatil je g. izdavalatelj slovensko opisovalno književnost. Knjiga

prinaša poleg koledarja in pri koledarjih običajnega gradiva, kakor pové g. izdavalatelj v uvodu, „pôta po deželi goriško-gradičanski na vse strani, do zadnje vasice, do zadnje samotne cerkvice; . . . objavlja v lepem redu vse cerkve in duhovnije v deželi, koliko duš štejejo cerkvene občine, kdo pastiruje tamkaj, . . . našteva vse šolske oblastniše, vse šole z letnico ustanovljenja in koliko otrok hodi letos v šolo, vse učiteljske osebe . . . jednako po političkih in sodnih okrajih razdeljene vse županije, . . . našteji so razni c. kr. in drugi uradi, društva in druge znamenitosti . . . zabeleženi so vsi volilci za trg. in obt. zbornico in vsi veleposestniki v deželi. . . .“ Knjiga priporoča se sama ob sebi že po bogati svoji vsebini in prepričani smo, da pridno posežejo po njej poleg slovenskih rodoljubov, posebno sl. županstva na Goriškem in Primorskem sploh.

„Dr. Jos. Vošnjakov zbrani dramatični in pripovedni spisi.“ (Narodne knjižnice 3. zvezek). Celje 1894. Tiskal in založil Drag. Hribar. „Doktor Dragan“, drama v petih dejanjih. Str. 104 v 8°. Cena 1 krono.

„Nauk slovenskim gospodarjem, kako je zboljšati rejo goveje živine.“ Spisal Viljem Rohrmann, pristav dež. kmetijske šole na Grmu. Založila podružnica c. kr. kmetijske družbe. V Novem Mestu 1894. Tiskal I. Krajec. Str. 52 v 8°. Cena 15 nvč.

Najnovejše vesti.

Opatija 31. Namestnik vitez Rinaldini naznanja po plakatih, da mu je Njegovo Veličanstvo naložilo, izjaviti prebivalstvu Najvišjo zahvalo na prisrčnem in patrijotičkem vaprjemju povodom bivanja Nj. Vel. v Opatiji.

Dunaj 31. Danes je novoizvoljeni župan Dunajski, dr. Gröbl, slovesno prisegel v roke namestnika grofa Kielmansegga.

Dunaj 31. Uradna „Wiener Zeitung“ prijavlja naredbo ministerstva za trgovino, glasom katere prevzame država z jutranjim dnevno upravo javnih skladišč tržaških. Javna skladišča so neposredno podrejena c. kr. ministerstvu za trgovino.

Trgovinski brzojavi.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 736—737, za jesen 756—757. Koruza za maj-juni 507 do 509. — Oves za spomlad 728 do 730. Pšenica nova od 77 kil. f. 725—730, od 78 kil. f. 735—740, od 79 kil. f. 745—750, od 80 kil. f. 750—760, od 81 kil. for. 760—765, Rž 555—575; oves novi 895—746. Ječmen 665—925; proso 4—140. Slabe ponudbe pšenice, tudi popraevanje omejeno. Prodalo se je 2,000 met. st., mirno, ali po stalnih cenah.

Praga. Nerafinirani sladkor: malo posla. Za marec 1670, april 1670. Za maj 1665. Nova roba september 1580.

Budimpešta. Špirit, 1650—17—.

Havra. Kava Santos good average za april 10275, za avgusta 100— mirno.

Hamburg. Santos good average za maj 8275, september 7875, mirno.

Dunajska borza 31. marca 1894.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	9830	9845
„ „ v srebru	9810	9825
Avstrijska renta v slatu	11955	11960
„ „ v kronah	9795	9790
Kreditno akcije	37010	37110
London 10 Let.	12455	12455
Napoleoni	990 1/2	990 1/2
100 mark	61—	61—
100 italj. lir	4340	4350

Tržne cene.

(Cene se razumejo na dobelo in s carino vred.)

	Cena od for.	do for.
Kava Mocca	100 K.	175—177—
Ceylon Plant. fina	182—	184—
„ „ Perl	190—	192—
Java Malang	164—	165—
Portorico	178—	180—
Guatemala	164—	165—
San Domingo	156—	58—
Malabar Plant.	176—	178—
„ „ native	168—	169—
Laguayra Plant.	172—	175—
„ „ native	—	—
Santos najlj. fini	159—	160—
„ „ srednji fini	153—	155—
„ „ srednji	149—	151—
„ „ ordinar	136—	138—
Rio oprani	166—	170—
„ „ najlj. fini	158—	159—
„ „ srednji	150—	152—

Skladišče: Mt. et. 79480.
Sladkor Centrifugal I. vrste 100 K. 3425 3475
Concassé „ 36— „
v glavah „ 37— „
razkosani „ 3625 3650

Skladišče: Mt. et. 12100.
Rž italijanski fini 100 K. 1875 1925
„ „ srednji „ 1725 1775
Japan fini „ 1725 —
„ „ srednji „ 1550 —
Ragon extra „ — —
I. „ 1375 —
II. „ 1150 —
Petrolej ruski v sodih 1855 —
v zabojih od 29 kil. 585 —

Olje italijansko najfinije	100 K.	58.—	61.—
„srednjeje“		49.—	51.—
bombažno, amerik.		31.—	36.—
dalmatinsko		35.—	36.—
Limon Mesinski	zaboj	2.—	4.—
Pomaranče		2.—	5.—
Mardeljni Dalmatinski	100 K.	61.—	63.—
Bari		67.—	69.—
Pinjoli		80.—	82.—
Rošići Dalmatinski		7.—	7.50
Pulješki		11.—	11.25
Smokve Pulješke		12.25	12.75
Grške v venicij		28.—	32.—
Sultanine		21.—	23.—
Vamperli		24.—	26.—
Civebe		36.—	—
Polenovke srednje velikosti		33.—	—
„male“		37.—	—
Slaniki v velikih sodih		3.—	—

Domaći pridelki.			
Fizol: Koka	100 K.	9.75	10.—
Mandeloni		8.75	9.—
svetlorudeči		9.25	—
temnorudeči		—	—
kanarček		—	—
bohinjski		9.75	10.—
beli veliki		9.—	—
„mali“		6.75	—
zeleni, dolgi		6.75	—
okrogli		6.25	—
mešani, hrvatski		5.50	5.75
„štajerski“		6.50	6.75
Maslo fino štajersko		92.—	96.—
Jecmen št. 10		9.25	—
„9“		9.75	—
„8“		11.25	—
Zelje kranjsko		5.—	—
Repa		—	—
Krompir, štajerski		2.60	2.80
Proso, kranjsko		9.—	—
Leča, kranjska		13.50	—
Speh ogerski		52.—	53.—
Mast ogerska		57.50	58.50

Teden po praznikih je v obče znan po absolutnem pomanjkanju prometa, zбоk česar tudi ni prememb glede na stališče trga. Iz tega vzroka nam je za danes poročati le na kratko.

Kava je na našem trgu stalna v cenah, le proste vrste so popustljive. O parniku „Hellas“ nam je javiti, da je popolnoma izgubljen; 22.000 vreč kave pogreznilo se je torej v morje. Zavarovalna društva trpe izgubo 1¹/₂ milijona goldinarjev. V teku tedna je prispelo v Trst 2200 vreč raznih vrst.

Sladkor. Vedno mlačen, brez povpraševanja, cene so pa ostale iste od zadnjega poročila. Opomniti je le, da toliko blaga z boletu, to je 12.100 met. stot., že dolgo nismo imeli v skladišču.

Riž. Jedino za laško blago vedno veliko zanimanja v sled nizkih cen, med tem ko so druge vrste popolnoma zanemarjene.

Olje. Le albansko blago se je kupovalo rado po glid. 34—35 s carino vred. In to v sled zopetnih elajšav, d voljenih kupcev. Bombažno olje se je močno ponujalo, ali ni bilo kupcev.

Južno sadje. 8 pomarančami, kakor omenjeno že zadnjič, jako slaba kupčija v sled pomanjkanja naročil. A sedanje blago treba hitro prodati, kajti sleherni parnik nam donesa velike množine iz Sicilije. Prodalo se je 4200 zabojev po glid. 2—5 kakor je bila vrst. Limonov se je prodalo 1200 zabojev po glid. 2—4. Z levantinskim sadjem nikake premembe.

Med domačimi pridelki je bilo nekoliko povpraševanja le po bohinjskem fižolu, zбоk česar se je tukašnja zaloga jako zmanjšala. Tudi za mešani fižol je bilo nekoliko več pozornosti, sosebno za izvoz. Druge vrste zanemarljive, vendar se je nadejati, da se oživijo zopet.

Trgovina.

Moka in otrobi. Moka. Vsako leto pomiri se trg po Velikinoči valed tekmovalnja o praznikih, toda letos je ta mir že prekoračil skrajne meje, tako, da se niti stari strokovnjaki ne spominjajo kaj takega. Zaradi tega denes ne moremo zabeležiti nikakoršnih prodaj, katerih bi bilo vredno opomniti. Ceně so popolnoma iste, kakor smo jih objavili v poslednjem poročilu. Misli se pa, da bi trpela setev valed suše, ako še nekoliko časa ne bude dežja.

Otrobi in drobni otrobi so v istem položaju, kakor smo omenili poslednjič.

Goved. Od 22. do 28. t. m. prodalo se je v Trstu glavne živine 288 volov in 143 krav in to: 127 volov iz Kranjske, 135 iz Hrvatske, 21 iz Italije in 5 domačih. Plačevali so se: voli iz Kranjske po for. 45—46, iz Hrvatske po for. 44—44.50, in Italije po for. 45—46 in domači tudi po for. 45—46; krave pa: domače po for. 44—44.50 in iz Italije po for. 44—45 kvintal mrtve vage.

Seno in slama. V tem tednu plačevalo se je seno I. vrste po fr. 4.45, II. vr. po fr. 3.40, slama I. vr. po fr. 3.30 in II. vr. po fr. 2.70 kvintal.

Surovo maslo, jajca in kokoši. V tem tednu prodajalo se kranjsko surovo maslo v partijah od 20 do 30 kgr. po 90 do 94 nč., v part. od 30 do 50 kgr. po 86 do 90 nč., furlansko surovo maslo v part. od 20 do 30 kgr. po fr. 1.04 do 1.08 in v part. od 30 do 50 kgr. pa po fr. 1 do 1.04 kgr. Tolminko surovo maslo I. vr. po fr. 1.08 do 1.12 kgr. Jajca na debelo po fr. 2.25 do 2.45 sto komadov.

Kokoši po fr. 1 do 1.35 komad, piščeta po fr. 1 do 1.50 par.

Krompir navadni, na debelo po fr. 2.70 do 4, krompir iz Malte po fr. 7 do 7.50 kvintal.

Gostilna v Barkovljah.

Slavnomu občinstvu naznanjam, da odprem jutri v nedeljo, dne 1. aprila gostilno

„Pri lepem Trstu“

v Barkovljah

(lastnina gospoda Matelanca).

Točila se bodo izvrstna in pristna domača, črna in bela vina, kranjski teran in sveže pivo. Kuhinja izvrstna. Oddati je tudi nekaj opravljenih sob. Priporočam se za obilen obisk.

Gabrijel Devetak.

SVOJI K SVOJIM!

Gostilna „Pri lepem razgledu“

Gregorja Čehovina pri sv. Alojziju se priporoča najtopleje slavnomu občinstvu. Toči se prav dobro črno vino po 32 in 28 nč. in belo sladko po 40 nč. liter. (20)

V novi prodajalnici jestvin in kolonijalnega blaga **Alojza Vesel** v Trstu, ulica Barriera vecchia št. 2 je napredaj najfinije blago po ugodni ceni. Sladkor, kava, riž in moka vedno sveža. Olje najfinije, domače in fino. Testenina v velikem izboru kolikor napolitanska tolikor domača jako dobra. (26)

Gostilna „Al Telegrafo“

Piazza Dogana št. 2 toči istrsko vino po 28 nč. belo po 32 nč. V družine po 26 nč. od jednega litra višje. Izborna kuhinja. Sprejemajo se naročila na obede in večerje po zmernih cenah. Podpisani se nadeja torej, da ga bodo gostje obiskovali v velikem številu. (dani)

V. Covacich.

Gostilna Ivana Trevna

v ulici Madonina št. 29. se priporoča slovenskemu občinstvu v obilen obisk. Točijo se zmirom izvrstna istrska in okoličanska vina po najnižji ceni. Točna postrežba z gorkimi in mrazimi jedmi. (2—52)

Josip Pertot,

urar v Trstu, Via Munda Vecchia št. 1. prodaja in popravlja ure po nizki ceni. Priporoča se slavnomu občinstvu. (5—52)

Ivan Debelak,

via Benvenuto št. 1 v Trstu ima zalogo vsakovrstnega jedilnega blaga, katero prodaja na drobno in debelo kolikor v mestu toliko na deželo proti povzetju. Priporočajo se sl. občinstvu zagotavlja pošteno in vestno postrežbo. (2—52)

Borštansko posojilno in konsumno društvo

(vpisana zadruga z omejenim poročtvom)

naznanja slavnomu občinstvu, da je preselilo svojo krčmo iz sedanje hiše v hišo pri vodi, kjer je tobakarna.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

(registrovana zadruga z omejenim poročtvom)

Via Molin Piccolo št. 1. J. nadstropje.

Daje posojila na menjico, na intabulacijo in zastavo vrednostih papirjev proti 80% obrestim. Od hranilnih ulog plačuje po 4% obresti.

Uradni dnevi so:

Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne, in vsaki ponedeljek, sredo in četrtek od 3. do 5. ure popoldne. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoldne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popoldne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zadržni deleži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 glid. ter znaša vsaki delež 10 glid. (1—26)

Jak. Klemenč

TRST

Via S. Antonio št. 1.

priporoča častitim svojim odjemnikom in slavnomu občinstvu

svojo veliko skladišče blaga za prihodnje spomlad in poletje, to je blago za moške in gospe, perkalji, svilnate rute raznih vrst s franzami ali brez njih, srcece za turiste, „Jäger“-perilo, bombažne in volnene jopice, moške in ženske bele in barvane srajce, moške ovratnike, bogato zalogo zavrtnic na izbero, dežnike in solčnike, perilo, platno, musolin, kotonino, bombažno, barvane tkanine, ki se morejo prati, bombažno suknjo za moške, rokavice iz švedskega sukca in svile za moške in gospe, rokavice iz sukca po švedski šegi, tvarine za obrobiljenje v bogati izbiri, posebnosti za ženska šolska ročna dela. Vsprejemajo se naročila v vseh teh predmetih ter se zagotavlja točna in vestna postrežba.

SVOJO VELIKO ZALOGO olja iz oliv

priporoča 3—52

Enrico gm. Carlo Gortan

via Caserma 4, Trst (naspr. pivarni Pilsen)

Zdravnik 13—48

Dr. M. Lukšić - Nižetić

ordinira od 3-4 popol.

via Madonna del Mare 2, II.

(V slučaju potrebe tudi po noči).

POZOR!

Podpisani priporoča svojo v via Nuova št. 27 ležečo

trgovino

z manifakturnim blagom

(prej Ivan Milič)

ter da v istej prodajni raznovrstno volneno blago, kakor tudi židane in volnene robce

52—39

M. Milič.

Škropilnice in žvepljalke inžinirja Zivica.

Vsake vrste stroji za kmetijstvo in obrtništvo, motori (gonitni stroji) na par in s petrolijem, pumpe (sesalke) za rabo pri hiši in za vsako drugo potrebo, cevji iz železa, bakra, platna, kavčuka (gume), in pipe, vse kar se potrebuje pri strojih, med tem tudi olje za mazilo se dobiva zmiraj v zalogi trdke

Schivitz & Comp.

(Živie in družb.)

v Trstu, ulica Zenta 5.

Tinct. capsici compos.

(PAIN-EXPELLER)

se priraja v Richterjevi lekarni v Pragi

(v zalogi odlikovane lekarne Praxmarer v Trstu, P. Grande) obče poznano bolečino ublažujoče drgajanje, dobiva se po večini lekarn v steklenicah po glid. 1.20, 70 in 40 kr. Pri kupovanju treba biti previdnim in je vsprejeti le take steklenice kot pristne, ki so prevedene z „sidrom“ kot varstveno znamko.

O srednja razpošiljalnica:

Richter's Apotheke z. Goldenen Löwen.

Prag. 1—44

Naložitev kapitala.

40% zastavna pisma zemljiškega kreditnega društva galiskoga.

Pupilarno varna, nepodvržena fasiji, sposobna za kavcije

Hipotekovana na prvem mestu in le do polovice vrednosti, samo na posestva, uknjižena na deželnih deskah. Na mestna poslopja in kmetijska posestva se ne posojuje.

Hipotekarna vrednost: na vsakih 100 glid. zastavnih pisem hipotekarno pokrije glid. 253.33.

Varnost prve vrste, po posestvih, uknjiženih na deželnih deskah do prve polovice njih vrednosti, po obvezi zemljiškega kreditnega društva z vsemi njegovimi aktivi in rezervnimi fondy, in poleg tega kakor pri avstro-ogorski banki, po pravici do političke eksekucije.

Ta zastavna pisma se dobivajo po vsakratnem dnevnem kurzu pri

menjalnici

Delniške družbe „MERCUR“

I., Wollzeile 10. Wien, Strobelgasse 2.

2 zlati 13 srebrnih kolanj. 9 častnih in priznanih diplom.

Kwizdina

restitucijska tekočina

e. in k. priv. pralna voda za konje.

Cena steklenic avstr. velj. glid. 1.40.

Rabi se 30 let v dvornih hlevih, v večjih vojaških in zasebnih hlevih kot krepčilo pred težkim delom in po težkih delih, proti poditvam, izvinjenjem, otrplosti kit itd. ter daje konjem poseben moč za brzo tekanje.

GLAVNA ZALOGA:

Fran Iv. Kwizda

e. in k. k. rumunski dvorni založnik,

Okrožni lekar v Korneburgu pri Dunaju.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah

Avstro-Ogrske.

Paziti je na zgornjo varstveno znamko in za hvatati jo izrecno:

Kwizdina restitucijska tekočina.

Vozni listi in tovarni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod

„RED STEARN LINIE“ iz Antverpena

direktno v

New Jork & Philadelphijo

koncesijonovana črta, od e. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 50—1

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17

ali pri

Josip-u Strasser-u

Stadt-Bureau & commercielier Correspondent der k. k. Oesterr. Staatsbahnen in Innsbruck.

Izginila je

razlika moj ogatini in ubogimi, odkar se izdelujejo moje eksportne snovij, ko dobi lahko vsakdo

3 met. 10 em. Brnske volnene snovij

za celo možko obleko za glid. 4.25 in treba le poskušati, da se uverite o izborni kakovosti teh snovij. Vsaka snov, ako ne ugraja, vsprejme se zopet in se povrne denar. Pri naročilih treba navesti le barvo, svitlo ali temno. (1)

Bernard Ticho, Brno.

„Kupuj pri kovaču in ne pri kovačetu!“

pravi stari pregovor.

To velja po vsaj pravici za moj zavod, kajti le tako velika kupčija, kakršna je moja, ima zбоk gotovoga plačevanja velikanskih množin blaga, in drugih prednosti, cene stroške, kar je slednjič v korist kupovalcu samemu.

Krasni vzorci zasebnim odjemalcem gratis in franko. — Bogate zbirke vzorcev, kakor še nikoli, za krojače nefrankovane.

Snovij za obleke.

Pervien in dosking za voločastito duhovščino, predpisane snovij za uniforme e. k. uradnikov, tudi za veterane, gasilce, telovadce, livrje, suknjo za biljard in igralne mize, preproge za vozove, lode, tudi ne promodljiv za lovsko suknjo, snovij, ki se dajo prati, potni ogrtači od glid. 4 do 14 itd.

Ceno, primerno, pošteno, trajno, čisto volneno sukneno blago in ne dober kup cunje, katero veljajo komaj odškodnino za krojača, priporoča

Iv. Stikarofsky,

BRNO (avst. Manchester).

Največa zaloga tovarniškega sukna v vrednosti 1/2 milijona goldinarjev. — Pošilja se le po poštenem povzetju!

Korespondencija v nemškem, českem, ogorskem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku. (24)

Zaloga piva

pivovarne bratov

Reininghaus v Steinfeldu — Gradec

pri

156

A. DEJAKU, junior, v TRSTU

Via degli Artisti št. 8,

zastopnik za Primorsko, Dalmacijo in Levant,

ponuja p. n. gostilničarjem v Trstu in po okolici staroznane steinfeldsko eksportno (Export), ožujsko (Märzen) in uležano (Lager) pivo, tako v sodih kakor po steklenicah, pod ugodnimi pogoji.

Gostilna „All' antico moro“

v ulici Solitario št. 12.

toči izvrstna vipavska črna in bela vina iz prvih vinogradov in kraška iz Skrbine. Vipavska po 32—40 kr., kranjski teran po 40 kr. liter.

Nadejam se, da me slavno občinstvo, ravnanje se po izroku „Svoji k svojim“ počasti v obilnem številu. (4—26)

Anton Vodepivec.

C. kr. dvorna lekarna

Ivana Mizzana

VIA CAVANA V TRSTU.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel gori omenjeno lekarno od dedičev pok. Benedetta Vlach-Miniussija, priporočajo se najtopleje in obljubljajo natančno postrežbo z umerjenimi cenami. Clanom „Dolaskoga pedernoga društva“ pa naznanja še posebej, da mu je odbor istega dovolil sprejemati recepte od njih v slučaju, ako njim takne društvena zdravniška predpišta. Za slučajno lekarske potrebe se priporoča

101—30

Ivan Mizzan.

Gostilna „Alla Città di Vienna“

Piazza Caserma h. št. 2, (zraven Tiskarne Dolene) toči teran I. vrsti iz prvih kletij iz Kazolj in Avberja po 48 nč. liter, kakor tudi istrsko vino sproti in za domačo uporabo. — Graško pivo, izvrstna kuhinja (italijanska in nemška) po jako umestnih cenah. — Priporoča se sl. občinstvu (101)

Ant. Brovedant.

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

TRST

Corso, Piazza delle Legna 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelok. Lak za kočije z Angleskega, iz Francije. Nemčije itd. Velika zaloga finih barv (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. — Lesk za parkete in pode.

Mineralne vode

iz najbolj